Published and distributed under permit (No. 728) author. by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Cleveland, Ohio. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster Gen.

THE ONLY SLOVENIAN DAILY BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000 SLOVENIANS IN U. S. CANADA AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS: ONE NATION INDIVISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV. CLEVELAND, O., TOREK (TU ESDAY, FEBRUARY 15th, '21. ŠT. 38. (No.)

Single Copy 3c. Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879. Posamezna številka 3c.

PRIČA PROTI SODNIKU MC'GANNONU S SILO ODPELJANA.

JE POSLAL NA DRŽAVNEGA PROSEKUTORJA STANTONA BRZOJAVKO, V KATERI PRAVI, DA SE SEDAJ NAHAJA V CONNELLSVILLE, PA., BREZ VSEH SREDSTEV.

Včeraj je dobil okrajni prosekutor Edward C. Stanton brzojavko od nekega A. J. Babilus iz Bradley, O., ki je hotel prostovoljno izpričevati pri obravnavi sodnika McGannona, v kateri pravi, da je bil s silo odveden.

Brzojavka Babilusa, ki je kot razvidno poslana iz Conellsville, Pa., pravi, da je bil s silo prijet in odveden, ko se je pretekli četrtek podal iz Bradley proti Clevelandu, in da je včeraj dospel v Conellsville brez vsakih sredstev.

Brzojavka, ki jo je prejel državni prosekutor Stanton, se glasi:

"Odpeljan sem bil v četrtek ponoči iz Dillonvale in pripeljan v bližino Conellsville. Sem brez denarja. Ako me želite, da izpričujem pri obravnavi, pošljite mi takoj denar na policijskega načelnika. Odgovorite brzo."

Ta brzojavka je prišla pol ure potem, ko je državna prosekucija zaključila s svojimi argumenti in izpričevanji proti sodniku McGannonu, ki je obtožen, da je v noči med 6. in 7. majem preteklega leta ustrelil Harolda Kagyja.

Stanton dosedaj še ni povedal, da misli poklicati Babilusa in postaviti ga na izpričevanje. Stanton pravi, da je Babilus prišel k njemu pred nekako dvema tednoma, in da se je potem, ko je povedal svoje, vrnil v Bradley, O. Pretekli torek je Stanton Babilusu brzojavil, da naj takoj pride v Cleveland, da izpričuje proti sodniku. Dobil je odgovor, da pride v petek.

Prosekutor se je po prejemu Babilusove brzojavke obrnil na policijo v Connellsville, od katere je zvedel, kot jim je povedal Babilus, da so ga na postaji Wheeling and Lake Erie železnice v četrtek ponoči, ko se je nahajal na poti v Cleveland, prijeli trije moški, ki so ga vrgli v avtomobil, ga zvezali ter mu zamašili usta.

Čez dve uri so ga preložili v nek drug avtomobil, s katerim se je vozil dva dni. V soboto pa je bil v Dawson, Pa., blizu Connellsville vržen iz avtomobila. Še predno je bil vržen ven, pa so mu moški vzeli $67 v gotovini, katere je imel pri sebi.

"Ako se kdaj vrneš v Cleveland, te bomo ubili," so mu zagrozili neznani moški, potem pa so se odpeljali naprej.

Kot poroča policija v Connellsville, je bil Babilus v Dawsonu, Pa., že od sobote, pa se ni upal obrniti za pomoč na policijo, ker se je bal, da ga neznanci še vedno naskrivaj opazujejo.

Ko je prišel poročat policiji v Connellsville, je imel pri sebi $5, katerih neznanci niso iztaknili pri njem, in pa uro in dijamanten prstan, ki so mu jih neznanci tudi pustili.

Okrajni prosekutor Stanton se je sinoči izjavil, da še ne ve, kaj bo napravil z ozirom na Babilusov slučaj.

Včeraj popoldne je bilo zaslišanih že osem prič za obrambo obtoženca. Sodnik Powell je po otvoritvi obravnave včeraj zjutraj odklonil zahtevo McGannonovega odvetnika, da se izbriše iz sodnega rekorda vse izpričevanje, ki je je podala tekom tekoče obravnave Miss Neely.

Prizadevanje državnega prosekutorja, da prisili Miss Neely, da pojasni, zakaj ne mara izpričevati proti McGannonu, kot je storila pri prvi obravnavi, je ostalo zaman. Trdila je venomer, da bi jo ponovitev izpričevanja lahko postavilo v strahoten ali kriminalen položaj.

McGannonov odvetnik, William H. Boyd, je svojo zahtevo, da se izpričevanje Miss Neely črta iz zapisnika utemeljeval s tem, da ako ostane izpričevanje v zapisniku, mora porota priti do zaključka, da se je izpričevalo po krivem ali pri prvi ali pa pri sedanji obravnavi.

Ena izmed novih prič za obrambo, ki je bil poklican včeraj na izpričevanje je bil zlatarski trgovec O. F. Schneider, ki stanuje na 9011 St. Clair ave. Schneider je izjavil, da je v noči 7. maja, okrog polnoči med hotelom Hollenden in E. 9th St. srečal sodnika McGannona. Kot se izjavlja Schneider, je sodnik šel proti Public Square.

V Parizu so razkrili veliko "zaroto".

Pariz, 14. feb. — Tukaj je bila danes razkrita širokorazširjena komunistična zarota, katere namen je bil prevrniti vlado na Španskem, v Italiji in v Franciji. Kot se izjavlja policija, se je imel prevrat izvršiti baje 1. maja 1921.

Kot se govori, se namerava aretirati dva komunistična člana parlamenta, in sodnik Jousselin je baje izročil M. Marraudu, ministru za notranje zadeve veliko obtežilnega materijala proti tema poslancema.

Razkritja, ki jih je prinesla na dan policija v Milanu in Barceloni, izkazujejo, da je zarota obsegala vse tri romanske države: Špansko, Francijo in Italijo. Denarne pošiljatve so se vršile potem neke ameriške finančne organizacije, ki ima svoj evropski glavni stan v Parizu, podružnice pa tudi v Berlinu in na Dunaju.

Kot pravi policija, so bili že širom Francije organizirani tajni sovjeti, ki so bili pripravljeni prevzeti železnice, banke in vse druge javne ustanove.

Kot se zdi, je bila zarota organizirana brez vednosti francoskega komunističnega voditelja M. Cachina, proti kateremu policija ne bo zahtevala odstranitve parlamentarne nedotaknjenosti.

Kot je javlja, je razkritje čekov, prihajajočih iz Berlina, ki pa so bili izplačani potom neke ameriške družbe, povzročilo v francoskih političnih krogih in med delavskimi komiteji veliko presenečenje, ker dosedaj se je podpiralo voditelje tega gibanja v mnenju, da delujejo iz principa.

V 2. mestnem okraju, ker se vrše volitve 27. feb. so strokovno organizirani delavci izdali lepake, v katerih pozivljajo delavce, da ne vilujo komuniste, temveč zmerne socijaliste.

Francosko komunistično časopisje je prenehalo s svojim grozečim pisanjem, ter izraža samo presenejenjem, da-bi Briand nastopil proti njim z nasilstvom, ko je bil svojejasno sam komunist.

Komunistični organ L'Humanite je zelo razburjen, ker je bil aretiran eden izmed urednikov, M. Dunois. Kot se izjavlja policija, ima v rokah ček za 20,000 frankov, ki je bil izdan v Berlinu na Dunoisovo ime.

V parlamentarnih krogih, kjer se o tem razkritju mnogo govori, prevladuje v splošnem mnenje, da bo večina poslancev ugodila prošnji zunanjega ministra, če se bo obrnil na zbornico, da odvzame osumljenima komunističnima poslancema nedotaknjenost, ki jo uživata kot člana parlamenta.

"GOVOREČA BOLEZEN."

Chicago, Ill., 14. feb.— 8-letna hči družine A. B. Rubin iz Waukegan, Ill., govori že 236 ur brez prenehanja. Prenehala je ves ta čas le trikrat, ko je za kratek čas malo zaspala. Dr. Paul Berger, zdravnik kiropraktike, je pronašel, da sta umaknjeni drugo in peto vretence hrbtenice, in da je to najbrže vzrok, da mora otrok brez prestanka govoriti. Sedaj se je stanje otroka že nekoliko zboljšalo, ker govori bolj počasi kot pa ob začetku bolezni, ki se je pojavila 5. februarja. — Zdravniki dajejo razna nasvete. Nekateri svetujejo potovanje po jezeru, drugi pa zopet da se najme orkester, ki naj bi igral ob otrokovi postelji.

Težavna pozicija Anglije v Perziji.

London, 14. feb. — Ker perzijski državni zbor, takozvani 'mejlis' vsled strankarskih razlogov nikakor ne more priti do tega, da bi se potrdilo angleško-perzijsko pogodbo, je stališče Anglije v Perziji z vsakim dnem težavnejše.

Glasom tozadevne anglo-perzijske pogodbe, bi Anglija dobila nalogo reorganizirati perzijsko armada in njeno finančno stanje. Angleške avtoritete izjavljajo, da je finančno stanje Perzije v velikanskem kaosu, in da vlada niti ne ve, koliko znašajo njeni stroški, in koliko dohodki.

Ne pričakuje pa se toliko težkoč pri reorganizaciji perzijske armade. Večje število zmožnih angleških častnikov je že sedaj v Perziji, da pričnó z reorganizacijskim delom takoj, kakor hitro bo tozadevna pogodba odobrena.

Toda medtem pa mora Anglija vzdrževati na severni meji precejšno armado, da prepreči boljeviško invazijo. Ko je Anglija pred kratkim izjavila, da bo umaknila sve čete, je v perzijskih vladnih krogih zavladala silna panika, in razširile se celo vesti, da se je šah odpovedal prestolu.

Nekatera poročila pravijo, da boljševiška armada obstoja le iz Perzijcev, angleške avtoritete na drugi strani pa zatrjujejo, da je le 20 procentov perzijske, medtem ko so ostali Rusi, in pa boljševiki iz države Azerbajan.

Kot pravijo Angleži se ni bati, da bi boljševizem v Perziji vspel, ker mu je protivna mohamedanska vera, in da perzijsko prebivalstvo želi, da angleške čete ostanejo, ter jih varujejo pred boljševiško invazijo.

Zato pa je po mnenju angleških avtoritet potrebno, da Anglija vzdržuje svoje čete v Perziji še tudi v bodoče, ker v slučaju boljševiške ofenzive spomladi, bi se Perzija sama ne bi mogla uspešno postaviti v bran.

Da je Anglija pripravljena zadržavati boljševike na severni meji navzlic zavozljanim financam Perzije, je razumljivo, če pomislimo, da se v južni Perziji nahajajo veliki oljni vrelci, katerih ne marajo videti v boljševiški oblasti.

Z ozirom na Mesopotamijo se izjavljajo angleške avtoritete, da se vse preveč nadcenjuje prednost tamkajšnjih oljnih vrelcev, in da Anglija ne more dati dovoljenja za eksplotacijo oljnih vrelcev tekom svoje vojaške okupacije nobenemu podjetju, brez ozira na narodnost.

Eden izmed visokih angleških uradnikov se je z ozirom na ta položaj izjavil na sledeči način:

"Čudno je pač, da se Anglijo obtožuje sebičnih motivov, potem ko je žrtvovala v Mesopotamiji na milijone funtov in na tisoče mož. Od Združ. držav je bila pred kratkim sprejeta nota, ki se peča s to zadevo. Sedaj je še prekmalo, da bi se o njej razpravljalo, toda gotov sem, da ko bodo Združene države videle našo akcijo v njeni pravi luči, tedaj bo ta čut krivičnosti kmalu polegel."

SMRTNA BOLEZEN ZAHTEVA ŽRTEV.

Newark, O., 14. feb. — Danes je tu umrla 16letna Doroteja Shrock, ki je 8. februarja zbolela za spalno boleznijo.

Pittsburg je središče ameriških "butlegerjev".

Pittsburgh, 14. feb. — Odkar je postal efektiven 18. konstitucionalni amendment, je postal Pittsburg središče ni trg "butlegerjev" ali kontrabantarjev z žganjem. Tako ga nazivljejo prohibicijski uradniki, sodniki in tudi žganjarski kupčevalci sami. Tako se govori o Pitsburgu po vseh delih Združenih držav, pa pojdite na vzhod ali zahod, sever ali jug.

"Ali Baba in njegovih 40 tatov, o katerih se nam pripoveluje v pravljicah "Tisoč in ena noč," so bili pravi zaspanci v primeri z organizacijo butlegerjev, ki obratujejo v Pittsburgu in okolici," pravi neki pittsburški časnikar.

Da je resnica, je razvidno iz pritožb suhaških agentov in časnikarskih vesti, ki poročajo o vlogi, ki jo igra Pittsburg v tragokomediji, ki bi se jo lahko imenovalo: "Vsiljevanje Volsteadovega prohibicijskega zakona."

Pittsburg je mesto, skozi katero roma vsa viska, ki se jo skuha v gorah države Kentucky in razpošilja na vse štiri vetrove. Večji del viske, ki se jo vtihotapi v Cleveland, Akron, Youngstown in druga mesta, gre skozi Pittsburg.

Sodni rekordi v Clevelandu in drugod z ozirom na ponerejene in pristne žganjarske tatvine, izkazujejo, da je Pittsburg ono srečno mesto, kjer je pošiljatev začela svojo pot proti vzhodu ali zahodu.

Vzrok temu tiči v tem, da Pennsylvania nima državnega zakona za vsiljenje prohibicije, vsled česar so zvezni uradniki edini organ, ki deluje za vsiljenje suše, medtem ko je znano, da številni okrajni in mestni uradniki podpirajo trgovanje z žganjem.

V Allegheny in Pittsburg okraju plačujejo bivši saloni še vedno nekdanje licenčno pristojbino. V Pittsburgu je 458 salonov, ki plačajo $1,100 letne licence. Samo ob sebi je umevno, da ako bi točili "pop" in limodado, bi ne mogli plačati tako visoke licence.

Družbe ne smejo znižati plač.

Chicago, 14. feb. — Zvezni železniško-delavski odbor je danes odločil, da železniške družbe nimajo pravice samovoljno znižati plač uslužbencev.

Odločitev je bila podana v odgovor na peticijo uslužbencev Erie železniške družbe, ki je naznanila, da hoče uvesti drastično znižanje plač in preureditev delovnih ur.

Naznanilo vladnega odbora pravi, da se plače in delovnih ur ne more izpremeniti, dokler odbor sam zadeve ne preišče. Tozadevno zasliševanje se bo pričelo 23. februarja.

Uslužbenci Erie železniške družbe pravijo, da je družba nameravala uvesti plačo po 30c na uro.

ZA STRADAJOČE OTROKE.

Akron, 14. feb. — V tem mestu se je nabralo $30,000 v Hooverjev rešilni fond, ki se ga bo poslalo v Evropov za odpomoč stradajočim otrokom.

KAKO REŠITI ŽELEZNIŠKI PROBLEM.

VISOKE PRISTOJBINE SO VZROK PIČLEGA PROMETA IN SPLOŠNE DEPRESIJE.

WASHINGTON, 14. feb. — "Znižajte vaše pristojbine, in vaši dohodki se bodo zvišali," tako se glasi nasvet farmerskih organizacij in članov kongresa, katerega so poslali na železniške družbe potom meddržavne trgovske komisije.

Apel za avtomatično znižanje pristojbin je bil poslan na komisijo še predno je vladni železniški odbor podal svojo izjavo, v kateri je odklonil prošnjo železniških družb za razveljavljenje mezdnih pogodb.

Pred medržavno trgovsko komisijo je bilo zaslišanih več zastopnikov farmerskih organizacij, ki so vsi soglasno izjavljali, da visoke železniške pristojbine onemogočajo oziroma omejujejo promet farmerskih in tovorniških produktov.

Da so izvajanja farmerskih zastopnikov pravilna, je razvidno iz tega, ker se je promet železniškega tovora v resnici zelo znižal, česar neizogibna posledica je, da so se znižali tudi dohodki železniških družb.

Tudi osobni železniški promet se je v zadnjem času znatno znižal. Vspričo visokih potovalnih cen se potovanje, ki ni absolutno potrebno omejuje na jako nizko stopnjo. Jako malo ljudi je, ki še potujejo za zabavo.

Številni poslanci v kongresu so tudi mnenja, da se morajo znižati stroški železniških družb in sicer s tem, da se dobi cenejši premog.

Sedaj se deluje na načrtu, da se zavrne oziroma popravi oni del Cummins-Eschove predloge, ki določa avtomatično zvišanje železniških pristojbin.

Zvižane pristojbine, ki jih je dovolila meddržavna prometna komisija železniškim družbam, tistim niso prinesle 6-procentnega dobička, katerega garantira Cummins-Eschov železniški zakon. Preteklega decembra je bil dobiček približno 2-procenten. Toda nihče, ki ima kaj pojma o železniškem problemu, si niti za trenotek ne predstavlja, da bi zvišanje pristojbin pomenilo zvišanje dohodkov.

Kongres za nadaljno gradnjo bojnih ladij.

Washington, 14. feb. — Poslanska zbornica, enako senatni, je proti temu, da bi se prenehalo z gradnjo velikih bojnih ladij za toliko časa, da bi se proučilo, katere vrste ladje bodo v bodoče najbolj priporočljive, in pa da se skliče, potem ko nastopi novi predsednik Marding, konferenca vseh velesil, na kateri bi se razmotrivalo omejitev razoroženja, kot je določala resolucija senatorja Borah.

Tozadevna resolucija je bila danes v poslanski zbornici zavržena s 124 glasovi proti 30. Mesto tega pa se je v resolucijo vpisalo točko, ki določa, da se za prihodnje fiskalno leto dovoli $90,000,000, da se na ta način omogoči nadaljevanje mornariškega gradbenega programa v isto meri kot v preteklem letu.

— **Nevarna križišča.** Zadnje čase je bilo povoženih več oseb na raznih železniških progah kjer se križajo s cestami in kot posledica temu je predložil mestni svetnik Stacel resolucijo v mestnem svetu, katera zahteva od uradnikov Pennsylvania železniške družbe pojasnila, zakaj se ni odpravilo teh nevarnih križišč, ko je vendar družba prodala za $30,000.000 bondov samo za izboljšanje železniške uprave. Če bo Stacelnova predloga odobrena, potem bodo pozvani družbini magnatje na odgovor.

— **Tiskarski delavci,** ki zborujejo v Columbusu, so sklenili, da ako se s 1. majem ne uvede 44-urni teden, bodo zastavkali.

Davčna bitka.

Columbus, 14. feb. — Ohijski farmerji si potom svojih zastopnikov v državni zakonodaji prizadevajo zavreči sedanji davčni sistem, ki določa isto mero obdavčenja brez ozira na velikost posesti.

Glavni vodja za uvedbo novega davčnega sistema je C. A. Dyer, tajnik ohijske protektivne lige za domove.

"Sedanji davčni sistem se ne da dovolj uspešno vsiliti, in farmerji hočejo, da se ga nadomesti z dohodninskim davkom, ki bo vsaj nekoliko olajšal njih davek na lastnino."

Dyer je eden izmed članov komiteja, ki ga je nastavil governer Davis, da razmotriva davčni problem. Komitej bo imel svoj prvi sestanek z governerjem jutri.

Jutri pride v poslanski zbornici na vrsto tudi predloga za ustanovitev državnih konstablerjev. Zakonodajni komitej jo je odobril. Senat je še sploh ni razmotrival.

BI RAD ŽLEZO OBEŠENEGA.

Chicago, 14. feb. Otto Trobach, prvi kuh Parkway hotela, se je danes obrnil na šerifa Petersa, da mu dovoli, da se žleza prvega na smrt obsojenega po obešenju transferira v njegovo truplo. — Trobach, ki je star 41 let, pravi, da se je vsled neke nezgode, ki se mu je primerila pred 11 leti, prezgodaj postaral.

ZA ODSTAVITEV MIKADE.

Tokio, 14. feb. — Kot se poroča, namerava opozicijonalna stranka zahtevati, a da se vsled bolezni mikade nastavi regenta.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Bussines Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier .....1 year $5.50, 6. mo. $3.00, 3 mo. $2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year $6.00, 6 mo. $3.50 3 mo. $2.00.
United States .....1 year $4.50, 6 mo. $2.75, 3 mo. $2.00
Europe and Canada .....1 year $7.00, 6 mo. $4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastuje in izdaja ga
Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravništvo.

CLEVELAND, O., TOREK (TU ESDAY, FEBRUARY 15th, '21.

104

KJE JE REŠITEV?

Eno izmed najvažnejših vprašanj, kar jih je danes na dnevnem redu v Zedinjenih državah, je železniško.

Železniški magnatje tulijo kot volkovi in točijo krokodilove solze; pravijo, da jih bo vse vrag vzel, in da bodo morali proglasiti bankerot, če jim vlada nemudoma ne dovoli, da se uniči vse mezdne kontrakte, ki so bili sklenjeni med delavci in vladno železniško administracijo, nakar bi imeli prosto roko, da trgajo železničarjem toliko plače in tolikokrat kot jih je volja.

Ali so železniški magnati iskreni v svojem kriku. Poglejmo in proučimo položaj kot je v resnici.

Kongres je na zahtevo železniških magnatov sprejel takozvano Cummins-Eschovo železniško predlogo, ki je dala železniškim kompanijam garancijo za 6 procentov profita ter ustavilo vladni železniški odbor, ki ima nalogo urejati vse spore, ki nastanejo med delavci in družbami.

Sedaj pridejo železniške družbe in pravijo, da določenega profita ne morejo dobiti, ako se jim ne dovoli povišati tovorne pristojbine v toliki meri, da napravijo en bilijon in pol profita.

Tako se zgodi, da dobijo tovarnarji in trgovci račun za en bilijon in pol v obliki zvišanih tovornih pristojbin. Seveda ti ga plačajo, potem pa ga izroče konzumentom, ki jim ga morajo pokriti do zadnjega centa.

Posledica tega je da ljudstvo z omejenimi sredstvi preneha kupovati, oziroma kupuje le ono, kar je najbolj potrebnega.

Kaj nato: Trgovci začenjajo preklicevati naročila, in ker ni naročil, uvajajo tovarne delno obratovanje, in pa celo prenehajo z delom, kajti današnji kapitalistični sistem ne proizvaja zato, ker se produkti potrebujejo, temveč zato, da se dela profite.

Seveda s tem se tudi tovorni promet na železnicah zniža.

In kaj nato: železniške družbe seveda zopet zahtevajo zvišanje tovornih pristojbin.

To zopet znači še večjo draginjo, večja draginja pa zmanjša nakupno silo konzumentov; to zopet pomeni še manj tovornega prometa, torej zopet višje tovorne pristojbine itd., itd.

Tako se ta zli krog vrti naprej in naprej, toda s kakim uspehom?

Zato pa pravijo družbe: delavske plače se morajo znižati in sicer za $500 na leto pri vsakem izmed enega milijona delavcev, ki so organizirani v štirih poglavitnih železničarskih bratovščinah. Recimo, da je to resnica. Toda kdo more odkritosrčno reči, da je vspričo današnje draginje mogoče odvzeti vsakemu železničarju $10, ne da bi bil hudo prizadet njegov življenski standard? Draginja onemogočuje to pot. To pa vsled tega, ker je železniškim družbam garantirano 6 procentov profita, brez ozira na to, kako trošijo in gospodarijo s svojim imetjem.

Premog je tudi važen faktor pri obratovanju železnic. Ko so družbe lansko leto prevzele upravo železnic zopet v svoje roke, so plačevale povprečno po $8.49 za tono, danes pa plačujejo povprečno $4.77; ker družbe porabijo 150.000.000 ton premoga na leto, znači to zvišanje, ki je čisto brezpotrebno, $190,000.000 na leto. Da družbe plačujejo višje cene za premog, vam bo takoj jasno, če se spomnite, da same lastujejo številne rudnike, in pa da jim vlada garantira profit.

Kje je torej vzrok, in kje zdravilo sedanjega položaja?

Dr. Ivan Tavčar se poslavlja.

Naprej od 11. jan. piše:

Včerajšnji "Slovenski Narod" prinaša sledečo izjavo državnega poslanca in ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja:

"Pri volitvah v ustavotvorno skupščino me je izbralo napredno volilstvo ljubljansko za narodnega poslanca in sicer kot nosilca liste demokratske stranke. Bival sem deset dni v Beogradu ter se vozil iz Ljubljane do naše prestolice in nazaj. Takoj pa se je videlo, da se je moja bolezen, ki me muči že skoraj dve leti, posebno vsled železniške vožnje tako poslabšala, da so mi zdravniki odločno nasvetovali, naj odložim svoj mandat. Če bi se še dalje oklepal tega mandata, ostal bi le na videz Vaš poslanec. Ker se skoraj vsak drug dan prekladam po postelji, bilo bi napredno volilstvo Ljubljane brez zastopnika in to v času, ko državi sovražni elementi že zopet spletkarijo ter skušajo v Beogradu vse prevreči. Tak položaj bi ne ugajal niti meni, še manj pa volilcem. Odpovedal sem se torej mandatu, kar s tem svojim volilcem naznanjam. Zahvalujem se za zaupanje, s katerim ste me volilci počastili, in tudi za prijateljstvo, ki so mi ga mnogi izkazali s svojim glasovanjem. Izkazujte oboje mojemu nasledniku g. profesorju Josipu Reisnerju.".

Ako to izjavo prav razumemo, daje dr. Ivan Tavčas v njej slovo političnemu delovanju in prepušča težki politični posel mlajšim, a dvomljivo je, če tudi krepkejšim rokam v svoji stranki. Z njim bo izginila s slovenskega političnega torišča ena najmarkantnejših osebnosti zadnjih 40 let.

On je bil in je osebnost. Mi smo imeli ž njim — ne ž njim osebno, ampak s principi, katere je on zastopal — marsikatero prasko in bojevali smo hude boje, ki so se stopnjevali mestoma do srditosti in do silovitih spopadov. Toda spoštovali smo v njem vedno močnega duha. Nam je ljubši močan nasprotnik, s katerim merimo svoje sile kakor pohleven veternjak, ki se ustraši vsake besede.

Slovenski narod preganja v zadnjem času nesreča za nesrečo. Nas, ki imamo med armado agitatorjev tako malo političnih talentov, je zadela nesreča, da smo izgubili v najboli kritičnem času svoje zgodovine svoje najsilnejše ljudi. Mi ne govorimo tu o strankah — mi govorimo danes splošno. Umrl je dr. Krek, njemu je sledil v kratkem času dr. Lampe. Nista bila pristaša naše stranke, a čast, komur čast. Tudi dr. Mahnič, naš najsrditejši politični nasprotnik, je šel nedavno v večnost, in dr. Šušteršič bega po tujini. . . .

Tako smo izgubili talent za talentom. Sedaj se poslavlja od politike že zadnji od stare garde, ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar. . . . Mi pravimo odkrito: Škoda ga je! Mnogi bodo govorili sicer drugače in trdili nasprotno, da nas ni sram priznati vrlin in zaslug tudi svojemu političnemu nasprotniku. Tako nam velevata naša čast in naša objektivnost.

Dr. Tavčar je osebnost. Ko ga je že trla huda bolezen, se je starček še enkrat zravnal in stopil v volilni boj, kjer je rešil za svojo stranko z močjo svoje osebnosti, ne z močjo liberalnega programa, vsaj še to, kar se je rešiti dalo. Ljubljana ni volila liberalca, volila je gospoda župana, volila je Tavčarja!

Kje je bodoči Tavčar, kje Krek? Ali bodo revni epigoni zmožni s svojimi skromnimi agitatorskimi talenti nadomestiti te glave? Kje so danes tiste žive in silne osebnosti, katerim bo narod sledil brezpogojno in katere bo ljudstvo hotelo zopet imeti prej ali slej namesto mrtvih programov?

To je tisto, kar mi v dr. Tavčarju spoštujemo in visoko cenimo. V njem kot bolniku pa ne gledamo več političnega nasprotnika, ampak človeka dobrega in plemenitega srca. Mila usoda pa naj mu nakloni še veliko srečnih let, katere naj preživi v zasluženem miru. To mu želimo iz srca kot ljudje, a še bolj bi želeli videti ga zopet na — delu, katerega se ni nikdar plašil.

STRAH IMA VELIKE OČI!

Vesti, katere sedaj razširajo iz Belgrada meščanski listi o komunistični zaroti, se glase naravnost neverjetno. Kar si more miren človek misliti najhujšega, vse so nameravali komunisti: rop, tatvina, poboj in umor bi bili med prevratom in po prevratu vsakdanje stvari. .

Za enkrat naj citiramo le dve vesti, ki jih prinaša "Slov. Narod" od 5. januarja t. l.

Prva vest se glasi:

Komunistična zarota? Iz Belgrada javljajo: Beogradski komunisti so bili potom brezžične brzojavne postaje na Banjici v direktni zvezi z Moskvo. Tu so imeli svojega posebnega zaupnika, ki je sprejemal in dajal poročila iz Moskve in za Moskvo. Komunistična glavna blagajna je dobivala ogromne vsote iz Rusije. V službi komunistov so bile celo telefonistinje beogradske telefonske centrale. Preiskava je tudi dognala, da so bili v službi komunistov celo nekateri oficiri kraljevske garde. Prevrat se je imel začeti s stavko v Trboveljskem rudniku. Komunisti so imeli namen okupirati vse brzojavne in telefonske postaje in iz Beograda proglasiti za Jugoslavijo diktaturo proletarijata. V njihovem načrtu je bilo, da umore ministrskega predsednika dr. Vesniča, ministra Draškoviča in Jankoviča, in če bi bilo potrebno tudi samega regenta. S kocko naj bi se odločili tisti, ki bi naj izvršili te umore. V Beogradu so aretirali 200 oseb, ki so več ali manj kompromitirane.

Druga vest:

Beograd,t 3. jan. Kakor se je dalo doslej ugotoviti, ni dvoma, da se je pripravljala komunistična zarota že skozi mesece na prevrat v naši državi. Iz Rusije gredo niti te zarote preko Poljske, Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske in Rumunske do nas. Glavni sedež zarote je bil na Dunaju, kjer so se izdelavali načrti za prevrat v vseh državah. S to centralo so bili v zvezi komunisti vseh dežela. Ugotovilo se je nadalje, da so bile poleg centralnega komiteja v Beogradu podružnice v Zagrebu, Sarajevu in v Ljubljani. Komunistom se je posrečilo, da so s pomočjo intelektualnih fantastov dobili v svoje roke razne delavske sindikalistične organizacije, kjer se je teroriziralo članstvo organizacij, ki sicer niso bile pristopne komunističnim avanturam.

Komunisti so se torej posluževali brezžične brzojavne postaje na Banici pri Belgradu za svojo direktno zvezo z Moskvo.

Omenjena radiografska postaja je državna naprava, ki je stala prvotno pod vojaško, potem pa pod civilno upravo poštnega ministrstva.

"Posebni zaupnik," o katerem govori poročilo, je torej državni uradnik. Ta uradnik je moral biti na vsak način podkupljen, dobro podkupljen, sicer se ne bi bil spuščal v take nevarne posle.

To delo je vršil dotični 'zaupnik, že cele mesece, kakor se da sklepati iz drugega poročila. — Vkljub temu centralna vlada do danes ni nič vedela o skrivnostih radiografske postaje v Belgradu samem! Ona ve to šele danes!

V službi komunistov so bile dalje 'celo' telefonistinje belgrajske telefonsko postaje! Kdor pozna kaos na telefonski centrali v Belgradu, temu ni treba nič pripovedovati o komunističnih telefonistinjah — tam je navadna anarhija. Dalje: Kam pa naj telefonirajo in komu? Vsaj obstoji vendar v Belgradu telefonska cenzura! V ukazih je sicer odpravljena, ampak izvaja se vendar! Ali so dotičnemu gospodu, ki to cenzuro opravlja, šele danes zrastla ušesa? To ni verjetno. Verjetno bi že bilo da so uboge in mizerno plačane telefonistinje sprejemale kakšen "bakšiš" za hitrejše zveze. — "Bakčič" pa ni komunistična iznajdba, ampak prav solidna purkarska razvada.

Dalje: Komunisti so dobivali denar z Moskve. Dokazi? Kje so? Zakaj se ne objavijo?

Posebno čvrsta je pa tista o "oficirjah kraljevske garde v službi komunistov." Ne rečemo, da to ne bi bilo mogoče, ker mogoče je vse: ampak verjetno pa to ni — dokler ne bodo predloženi dokazi.

Da dokazi! Dokazi v političnih procesih so pa jako čudna stvar, ki imajo svojo zelo zanimivo zgodovino. Dokaze za politične procese se lahko tudi fabricira! Svetovnoznani proces Friedjungov na Dunaju za časa okupacijske krize leta 1908. nam je še vsem v živem spominu. Podlaga tega procesa so bili falzifikati. Za časa svetovne vojne so se razširjale iz vseh delov sveta najstrašnejše vesti o različnih grozodejstvih tega ali onega naroda, podkrepljene s fotografijami nedolžnih žrtev in vsakovrstnimi "lastnoročnimi" pisni. Mogoče vedo o takih stvareh tudi x Belgradu kaj malega? V Ljubljani vemo nekaj, namreč to, da je bila velika masa grozodejstev — prost falzifikat: druzega ne vemo nič.

Če se bo torej vršil proti komunistom kakšen proces, potem ne bo smela odločevati o njihovi usodi samo štimunga — in nič druzega se ne namerava doseči z razširjanjem takih vesti kakor jih sedaj razširjajo iz Belgrada — ampak pravica. To bo pa mogoče dognati le na ta način, če se bodo podvrgli vladni dokazi jako kritični preiskavi!

Iz stare domovine.

KOLIKO JE VREDNA 1 KRONA?

Ker nimamo več zlatih kron, zato je očividno, da se nam gre za vrednost naše papirnate krone. Koliko je ta vredna?

Denar je vreden toliko, kolikor dobiš zanj blaga. Če dobiš za 1 krono par čevljev, potem je ta 1 krona vredna 1 par čevljev. Če dobiš za 1 papirnato krono 1 zlato krono, potem je vrednost papirnate krone jednaka zlati kroni.

Tako je enkrat bilo, danes je pa stvar popolnoma drugačna.

Razmerje med vrednostjo papirnatega denarja in zlatega denarja se določa na borzah. Dunajska borza za nas ni več merodajna, ker dunajska krona je ničvreden papir. Merodajna je za nas prvi vrsti Švica, ker tam imajo zdno in stalno merilo za vrednost vsega mogočega denarja, to merilo je švicarski frank, čegar vrednost v zlatu in papirju je enaka.

Po švicarski cenitvi je vredna zlatnik od 20 kron približno 70 kron. Ena zlata krona je torej vredna okoli 25 papirnatih. Krona je pa bila vredna ena papirnata krona pred vojno toliko kakor ena zlata, zato je jasno, da je po sedanji ceni vredna samo 1/25 indvajseti del prešnje vrednosti z ozirom na veljavo zlata.

Cene blaga so se pa zvišale tudi z ozirom na zlato. To se pravi: če si kupil prej za 20 kron v zlatu 1 par čevljev, moraš danes dati mnogo več za isto blago.

(Nadaljevanje na str. 3.)

ANATOLE FRANCE:

KUHINJA PRI KRALJICI GOSJI NOZICI.

Poslovenil OTON ZUPANČIČ

"Jaz sem si prihranil, kakor je pravilno, najnaporнejši del tega ogromnega dela. Prizadevam si, da bi razrešil te hijeroglife, ki so jih Egipčane pisali v božje templje in na svečeniške grobove. Prinesel sem si iz Egipta mnogo teh napisov in prodiram jim do pravega zmisla s pomočjo ključa, ki sem ga našel pri Klemenu iz Aleksandrije.

Rabin Mozajid, ki živi pri meni ločen od sveta, se trudi, da bi zopet sestavil pravi zmisel Pentatevha. To je starec, jako zveden v magiji, živel je zapet sedemnajst let v kriptah velike piramide, kjer je prebiral Tothske knjige. Kar se vaju tiče, gospoda, kanim upotrebiti vajino znanje za čitanje aleksandrinskih rokopisov, ki sem jih veliko število sam nabral. Našla bosta v njih gotovo čudovitih skrivnosti, in prav nič ne dvomim, da se mi s pomočjo teh treh svetlobnih virov, egiptovskega, hebrejskega in grškega, kmalu posreči pridobiti sredstva, ki mi jih še nedostaje, da bom popolnoma gospodoval vidni kakor nevidni naravi. Bodita uverjena, da bom vajino službo nagrabil s tem, da vaju storim kakorkoli deležna moje moči.

O drugem, vulgarnejšem plačilu vama ne govorim. S stališča, do katerega sem dospel v svojih filozofičnih delih, je denar zame samo bagatela."

Ko je prišel gospod Astarac v svojem govoru do te točke, ga je moj dobri učitelj prekinil:

"Gospod," je rekel, "jaz vam ne bom kar nič zakrival, da je ta denar, ki se zdi vam bagatela, meni pekoča skrb, zakaj izkusil sem, da ga je težavno pridobivati, če hočeš ostati poštenjak, pa tudi v nasprotnem primeru. Zato vam bom hvaležen za zagotovila, ki mi jih boste dali v tem oziru."

Gospod Astarac je pomiril gospoda Jeronima Coignarda s kretnjo, kakor da bi porinil od sebe nekak neviden predmet.

Jaz, radoveden na vse, kar sem videl, si nisem želel drugega, nego da bi vstopil v svoje novo življenje.

Na gospodarjev klic se je pokazal v sobi stari sluga, ki nama je bil odprl vrata.

"Gospoda," je povzel najin gostitelj, "do obeda opoldne porabite čas, kakor vaju volja. Vendar pa mi storita uslugo, ako stopita v sobe, ki sem jih vama pripravil, in mi povesta, če ni vse v redu. Kriton jih vama pokaže."

Ko se je prepričal, da mu slediva, je šel molčeči Kriton ven in potem po stopnicah. Peljal naju je prav do vrha. Nato je naredil par korakov po dolgem hodniku in nama je pokazal dve prav čedni sobi, kjer se je svetil lep ogenj. Nikdar si ne bi bil mislil, da se da v nekaterih delih gradu, na zunaj tako razpadlega, ki kaže na pročelju samo razdrapano zidovje in mežava okna, tako krasno prebivati. Moja prva skrb je bila, da se razpoznam. Najini sobi sta gledali na polje, in razgled, razprostrt po močvirastih brežinah senskih, se je raztezal do Kalvarije na valerijanskem hribu. Ozrl sem se po našem pohištvu in sem zagledal čez posteljo razgrnjeno sivo suknjo, njej primerne hlače, klobuk in meč. Na preprogi so stali šoljni na sklep, ljubeznivo sparjeni, s petami skup in s konci vsaksebi, kakor da imajo sami od sebe čut za spodobnost.

To me je navedlo na ugodne sklepe o radodarnosti našega gospodarja. Da bi mu delal čast, sem se silno skrbno oblekel, si natresel v lase obilo pudra, ki sem ga našel na majhni mizi polno škatlico. In kakor nalašč sem iztaknil v predalu v komodi srajco s čipkami in bele nogavice.

Ko sem imel na sebi srajco, nogavice, hlače, telovnik in suknjo, sem se začel obračati po svoji sobi; s klobukom pod pazduho, z roko meču na ročaju sem se sklanjal vsak hip nad zrcalo in obžaloval, da me ne more videti čipkariva Katarina v tako gizdavi opravi.

Nekaj časa sem se tako razprezal, ko je stopil v mojo sobo gospod Jeronim Goignard z novim ovratnikom in prav častitljivim naprsnikom.

"Vrtiraženj," je zaklical, "ali ste vi, sin moj? Nikar ne pozabite, da se imate zahvaliti za to lepo obleko znanju, ki ste ga prejeli od mene. Dobro pristoji humanistu, kot ste vi, zakaj humaniora, to se pravi odličnost. Toda oglejte si mene, prosim vas, in povejte mi, ali nisem čeden. V tej suknji se čutim velikega poštenjaka. Ta gospod Astarac je videti krasen človek. Škoda, da je prismojen. Pa vsaj na eno plat je moder, ker imenuje svojega slugo Kriton; kar se pravi sodnik. In prav res, da so naši služabniki priča vseh naših dejanj. Često so njih vodniki. Ko je stopil milord Verulam, angleški kancelar, čigar filozofija mi ni posebno všeč, ki pa je bil vendar učen mož, v veliko komoro pred sodni stol, so vstali njemu na čast njegovi lakaji, tako bogato oblečeni, da se je iz tega dalo sklepati na razkošje v njegovi hiši. Milord Verulam pa jim je rekel: "Sedite! Vaše poviševanje mene ponižuje." In res, ti paniglavci so ga bili s svojo potratnostjo pritirali na rob prepada in so ga prisilili k dejanjem, zaradi katerih je bil osumljen poneverb. Vrtiraženj, sin moj, da bi vam stal zgled milorda Verulama, angleškega kancelarja in avtorja knjige Novum organum, vedno pred očmi. Ampak da se vrnem na tega gospoda Astaraca, kateremu služiva: zelo je škoda, da je čarovnik in udan prokletim znanostim. Saj veste, sin moj, kako sem natančen v verskih stvareh. Kako se moram premagovati, da služim kabalistu, ki postavlja naše sveto pismo na glavo pod pretvezo, da ga tako bolje razume. No, kakorsiže, če je, kakor kaže njegovo ime in njegova govorica, gajskonjski plemič, se nama ni treba ničesar bati. Gaskonjec naj sklene pogodbo z vragom, prepričani bodite, da bo vrag napeljan."

Najin razgovor je prekinil zvonec, ki je klical k zajtrku.

"Vrtiraženj, sin moj," mi je rekel moj dobri učitelj na stopnicah, ne pozabite, in opazujte med obedo vse moje kretnje in jih posnemajte. Ker sem sedel tretjo mizo seeškega škofa, vem, kako se je pri tem vedlo. To je težka umetnost. Težje je po plemenitaško jesti nego po plemenitaško govoriti."

* * *

V obednici sva našla mizo, pogrnjeno za tri osebe in gospod Astarac nama je ponudil prostore.

Kriton, ki je bil za dvornika, nam je nosil žuljuh in dvanajstkrat precejenih kaš. Pečenke ni hotel biti. Dasi sva moj dobri učitelj in jaz zelo pazila, da zatajila svoje začudenje, ga je gospod Astarac vendar uganil in nama je rekel:

"Gospoda, to je bil samo poskus, in če se vama le količkaj ponesrečen, se ga ne bom trdovratno držal. Postrežem vama z navadnejšim jelom in tudi sam se ne bom branil. Ako so jedi, ki sem vama jih danes ponudil, slabo pripravljene, je tega manj kriv moj kuhar nego kemija, ki je še v povojih. Ali že po tem si lahko ustvarita pojem, kaj bo v bodočnosti. Dandanes so do ljudje brez filozofije. Ne hranijo se kakor razumna bitja. Na to niti ne mislijo. Pa na kaj neki mislijo? Malone vsi žive v toposti, in še tisti, ki bi bili lahko sodni, se bavijo duševno z verskimi prepiri ali s poezijo. Le poglejta, gospoda, ljudi pri jelu od tistih davnih časov, ko so prenehale vse njihove zveze s in Salamandrami. Zapuščeni od zračnih genijev, okoreli v nevednosti in v barbarstvu. Brez državnega reda in brez umetnosti so životarili nagi in bedni po logih, kraj hudournikov, ali po žlamborjih v gozdu. Le jim je bil edino opravilo . Kadar so zalezli ali dohiteli kako plaho žival, so goltali svoj plen, dokler je še petal.

Jedli so tudi meso svojih tovarišev in slabotnih rodnikov, in prva človeška pokopališča so bili živi grobovi, sestradano in gluho drobovje. Po dolgih grozovitih stoletjih se je prikazal božanstven človek, ki so Grki imenovali Prometej.

(Dalje prih.)

NOVO IME — STARO POŠTENJE.

NEMETH STATE BANKA je že naznanila spremembo imena. Novo ime nalaga uradnikom American Union Banke, ki so bili preje uradniki Nemeth State Banke neko dolžnost. Ta dalžnost je, da postrežejo obiskovalce in vlagatelje ravno tako pošteno, zanesljivo in hitro kot v prošlosti.

NE BOSTE SE KESALI
ako pošljete denar vašim domačim v staro domovino potom American Union Banke. Dobili boste najboljšo postrežbo in najnižjo ceno.

ZADOVOLJNI BOSTE
ako vložite vaš denar na American Union Banko po 4 odstotke obresti.

ZADOVOLJNI BOSTE
ako pošljete parobrodni listek preko American Union Banko vaši družini v stari kraj ali ako kupite listek za sebe.

NI VAS TREBA SKRBETI
ako so vaše listine spopolnjene v notarskem oddelku American Union Banke.

Za pojasnila pišite na

AMERICAN UNION BANK

IVAN NEMETH, predsednik

GLAVNI URAD: 10 E. 22nd St. NEW YORK CITY PODRUŽNICA: 1597 Second Ave. Vogal 83rd St.

Frank J. Lausche SLOVENSKI ODVETNIK

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril svojo odvetniško pisarno ter bom uradoval po dnevi 1039 GUARDIAN BLDG. in zvečer od 6:30 do 8. ure na domu, 6121 St. Clair Ave. Izvršujem vsa v odvetniško stroko spadajoča dela. Kadar rabite zanesljivega svetovalca v sodnih ali drugih stvareh, se obrnite zaupno na vašega slovenskega rojaka, ki bo točno in vestno izvršil vaša naročila.

PHONE — CENTRAL 710 MAIN 2327

Dr. Richterjev Močan družinski liniment

Pain-Expeller uporabljajo že več kot petdeset let v skoraj vsaki deželi na svetu.

Za revmatične bolečine, nevralgijo, ohromelost, izpahke, prenapetje mišic, za hitro odpomoč zgodnjim prehladom je ta stari zanesljivi družinski prijatelj neprecenljive vrednosti.

Vsak lekarnar prodaja Pain-Expeller. Bodite gotovi, da vam ponudijo pristnega z varnostno znamko "Sidro." Zavrnite vse drugo kot nadomestek in ponaredbo.

F. AD. RICHTER & CO., 3rd Ave. & 35th St., Brooklyn, New York

ZAHVALA IN PRIPOROČILO.

Bila sem bolna čez eno leto v glavi in želodcu kar mi je povzročilo veliko trpljenja. Obrnila sem se na slovenskega zdravnika kiropraktika

ALBERT IVNIKA
6408 St. Clair Ave.

ter ozdravila popolnoma v par tednih. Njega priporočam vsem rojakom in rojakinjam.

FANNY JERELLE
6230 Carl Ave.

RED STAR LINE

Direktno poslovanje
IZ NEW YORKA DO HAMBURGA.
Najudobnejše in pripravno potovanje v Čehoslovakijo.
Velike moderne ladje.

LADJA POLAND ..... 17. februarja
Ladja GOTHLAND ..... 5. marca.

Prevaža samo potnike tretjega razreda.

Dovolj prostora za sprehajanje. Velike, svetle in prezračene jedilnice na odprtem krovu. Udobne sobe za dve, štiri ali šest oseb se lahko rezervirajo.

Zglasite se v družbinem uradu.
9 BROADWAY, NEW YORK
ali pri vaših lokalnih zastopnikih.

Union 330—W.
HOMESTEAD SHEET METAL AND ROOFING COMPANY.
J. A. SMECHEWICZ, poslovodja.
Postavljamo in popravljamo vsakovrstne forneze.
Izdelujemo razno posodo za hotele in restavracije
Krovci, kleparji in popravljalci škriljevih streh.
7948 Broadway.

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

HARRY F. GLICK
444 Society for Savings Bldg.
SLOVENSKI ODVETNIK

—o—

Kadar potrebujete tolmača ali zagovornika na katerega se lahko zanesete in ki je zmožen svojega poklica, se obrnite na mene. Pokličite lahko po telefonu:
CENTRAL 812 — MAIN 1865

POLOM

(Dalje)

Ali, koliko jih je bilo že razoroženih! Vsi tisti, ki so njihove puške ležale tam na njivah.... In koliko se jih je skrivalo od včerajšnjega dne in sanjalo o tem, da izginejo v tej nepopisni zmešnjavi. Hiše, kamor so se zatekli, so bile napolnjene s temi trdovratneži, ki niso odgovarjali na poziv in so se zakopavali v kote. Pruske patrulje, ki so preiskovale mesto, so jih nahajale čepeče pod pohištvom. In ker mnogi, niti ko so bili najdeni, za nobeno ceno niso hoteli zlezti iz kleti, so pruski vojaki začeli streljati skozi okenca. Bila je gonja na ljudi, ostudno klanje.

Na mostu čez Meuso je nabrana množica zadržala osla. Poveljnik straže, ki je varoval mesto, je nezaupno sumil, da tihotapita kruh ali meso in se je hotel ogotoviti o vsebini bolesnice. Ko je odrinil pokrivalo, je z zavzetim obrazom kratko pogledal mrliča; nato je mahnil z roko in jih pustil dalje. Ali dalje še vedno nista mogla, ljudi je bilo vedno več; bil je eden tistih prvih sprevodov jetnikov, ki jih je oddelek pruskih vojakov spremljal na Iges-ki polotok, brezkončna čeda; ljudje so suvali drug drugega in stopali na pete v svojih razcapanih uniformah, s sklonjeno glavo in povešenimi pogledi, s sključenimi hrbti in otepajoči z rokami — premaganci, ki niso imeli niti noža več, da bi si preparali grlo. Hripavi glas njihovih stražnikov jih je podil kakor z udarci biča, sredi brezglasne, zmedene gneče, v kateri se je slišalo jedva pljuskanje okornih čevljev po gostem blatu. Še enkrat se je usul naliv in človek si ni mogel misliti ničesar klavernejšega nego to čedo vojakov, podobnih propalim potepuhom in pocestnim beračem, ki so korakali po cesti.

Nenadoma je Prosper, ki mu je srce kot staremu afriškemu lovcu hotelo počiti od zadržanega srda, dregnil Silvino s komolcem in ji pokazal dva vojaka, ki sta stopala mimo. Spoznal je bil Maurica in Jeana, ki so jih odvedli obenem s tovariši; bratovsko sta korakala drug poleg drugega; in ko je mogla mala kolesnica za sprevodom naposled vendar že dalje, jima je sledil s pogledi do predmestja Torcy, po ravni cesti, ki vodi sredi skozi vrtove in zelenjavne nasade tja do Iges-a.

"Ah," je zamrmrala Silvina, upiraje oči v Honorejevo truplo in globoko presunjena od reči, ki jih je bila videla, "morda so mrtvi srečnejši!"

Noč, ki jih je presenetila v Wadelincourtu, je bila že davno globoko temna, ko sta dospela v Remilly.

Oče Fouchard je obstal osupel pred truplom svojega sina, kajti prepričan je bil, da ga ne najdeta. On je bil porabil dan, da je sklenil dobro kupčijo; častniški konji, pokradeni na bojišču, so se prodajali izvrstno, po petindvajset frankov; on pa je bil kupil celo tri za petinštirideset frankov....

2.

V trenotku, ko je izprevod jetnikov obhajal iz Torcy-a, je nastalo takšno suvanje in dirindaj da so ločili Maurica od Jeana. Naj je tekel kasneje kolikor je hotel, zablodil je le zmerom bolj. Ko je dospel naposled do mostu čez prekoj, ki reže Iges-ki polotok v njegovi glavni črti, je bil zašel med same afriške lovce in ni več mogel najti svojega polka.

Dva topa, namerjena proti sredi polotoka, sta branila prehod čez most. Pruski generalni štab je bil namestil v meščanski hiši tik za prekopom stražo pod poveljstvom majorja, ki ji je bilo poverjeno prevzemanje in streljenje jetnikov. Sicer pa so bile formalnosti zelo kratke: šteli so ljudi, kakor jih je pač gneča rinila skozi vhod, enostavno kakor ovne, ne da bi se preveč brigali za uniforme in številke polkov; in čede so se kopičele na polotoku ker taborile tam, kamor jih je slučajno privedla cesta.

Maurice je mislil, da more povprašati nekega bavarskega častnika, ki je sedel narobe na stolu in mirno pušil smodko.

"Kod moram iti, gospod, da pridem do 106. linijskega polka?"

Ali častnik izjemoma ni razumel francoski, ali pa mu je bilo v šalo, rapeljati ubogega reveža; nasmehnil se je, iztegnil roko in mu mignil, naj hodi naravnost.

Dasi je bil Maurice iz tistega kraja, vendar ni prišel nikoli na polotok; zato si je moral iskati pot, kakor da ga je sunek vetra pahnil v notranjščino daljnega otoka. Najprej je stopal na levo ob Tour-à-Glaire, lepem poses, tvu čigar mali park, ki je ležal ob bregu Meuse, je bil poln neskončne prelesti.

Cesta je nato sledila reki, ki je tekla spodaj med visokimi, strmimi bregovi. Polagoma je segala v dolgih ovinkih, okrog griča, ki zavzema sredino polotoka; tam so bili stari kamenolomi, in votline, kamor so se izgubljale ozke stezice. Nekoliko dalje, ob reki navzdol je stal mlin. Nato se je cesta poševno dvigala do vasi Iges, ki stoji na pobočju in je pred predilnico v Saint-Albertu s prevozom spojena z drugim bregom. Nato so se širila obdelana polja in travniki in dolga vrsta širokih ozemelj brez drevja, naokoli pa se je krogu vila reka. Zaman je iztikal Maurice po raztrgani kopi griča: videl je le konjico in topničarstvo, ki se je ravno naseljevalo na tistem kraju. Vprašal je vnovič ter se obrnil do korporala pri afriških lovcih, ki pa mu ni mogel dati zaželjenega pojasnila. Noč se je že spuščala; s trudnimi nogami je sedel naposled za trenotek na obcestni kamen.

Takrat, v nenadnem popadku obupa, je zapazil na nasprotni strani Meuse tisto prokleto polje, kjer se je boril predvčerajšnji dan. V poslavljajoči se luči tega deževnega dne je bila njegova slika siva in senčna: mračno se je širilo obzorje pred pogledi in izginjalo tam zadaj, kakor da bi se topilo v blatu. Saintalbertska soteska, tesna pot, po kateri so prišli Prusi, se je vlekla ob petlji reke tja do belkaste mase kamenolomov. Onostran dvigajoče se Beugnonske ceste so se ozirali vrhovi Falizettskega gozda. Ravno pred njim, nekoliko na levo, je ležal Saint-Menges, čigar cesta je vodila navzdol do prevoza; tam je bil na sredi Hattoyski grič, daleč v ozadju Illy, nato Fleigneux, skrit za zarezo ozemlja in nekoliko bliže na cesti Floing. Spoznal je polje, kjer je ležal dolge ure v želji in čakal, planoto, ki jo je rezervno topništvo skušalo braniti, in vrh, kjer je videl umreti Honoreja na njegovem razstreljenem topu.

Vsa strahota poraza je zopet oživela v njem ter ga navdala z bolestjo in odporom, ki se je razlil v strah. Toda strah, da ga preseneti črna noč, ga je napotil, da je zopet začel poizvedovati. Morebiti je taboril 106. polk v spodnjih delih, onostran vasi? A našel je le maroderje in se je odločil, da pojde ob ovinku reke kroginkrok polotoka. Ko je stopal čez neko krompirjevo njivo, je po notranjem nagibu razkopal par pedi zemlje ter si z gomoljikami napolnil žepe, niso še bile zrele, toda drugega ni imel, ker se je vrhu vsega zla Jeane obrožil z obema tistima kruhoma ki jima jih je dal Delaherche. Kar je zdaj najbolj budilo njegovo pozornost, je bila velika množica konj, ki jih je srečal na golem zemlju, padajočem s svojim rahlim pobočjem od osrednjega griča proti Meusi in proti Donchery-u. Čemu so prignali vse te živali sem? Kako jih hočejo reliti? Noč se je bila že popolnoma stemnila, ko je dospel do majhnega gozdička ob robu vode, kjer je v svoje začudenje našel telesne stražnike iz spremstva cesarjevega, ki so se bili že naselili tukaj, suseči se v velikih ognjih. Ti gospodje, ki so taborili tako daleč od drugih, so imeli dobre šotore, kotle, v katerih je vrelo, in kravo, privezano k drevesu. Čutil je takoj, kako gledajo njega v njegovi žalostni zanemarjenosti postrani, kot razcapanega, blatnega infanterista. Vendar pa so mu dovolili, da je spekel svoj krompir v pepelu, nakar se je umaknil s svojo večerjo pod drevo, ki je stalo kakih sto metrov odondot. Deževalo ni nič, oblaki so bili izginili z neba in zvezde so se jasno svetile iz modre teme. Takrat je zaznal, da mora prenočiti tu, in je sklenil nadaljevati svoja poizvedovanja drugo jutro. Ves je bil strt od trudnosti; drevo mu je dajalo pač nekaj zaščite, razen če bi iznova pričelo deževati. Ali zaspati ni mogel; neprestano ga je mučila misel na to prostrano ječo, odprijočo se v nočnem zraku, kjer se je čutil zaprtega.

Zares je bila pametna misel Prusov, da so porinili semkaj tistih osemdesettisoč mož, ki so bili preostali od Chalonske armade. Polotok je utegnil meriti eno miljo dolžine in poldrug kilometer širine, dovolj, da brez težave stlačijo nanj ogromno, razkropljeno čedo premagancev. Maurice se je čisto jasno zavedal položaja: voda jih je obdajala od vseh strani — petlja Meuse na treh straneh, na temeljni črti pa odvodni prekop, ki je spajal obedve strugi, ki sta bili druga drugi najbližji. Samo tukaj je bil izhod, most, ki ga je branila dvojica topov; saj pa tudi ni bilo lažjega nego nadzorovati to taborišče, vzlic njegovi obsežnosti. Že je bil zapazil na drugem bregu verigo nemških straž, po enega vojaka na vsakih petdeset korakov, ki je stal ob vodi, s poveljem, naj strelja na vsakega moža, ki bi poizkusil plavaje uiti. Zadaj so dirjali ulanci in tako tvorili zvezo med posameznimi stražami, in še dalje tam je štel pogled pruske polke, razkropljene v črnih vrstah po širokem polju, trojen, živ in gibčen zid, ki je oklepal ujeto armado.

Sicer pa Maurice vzlic svojim od nespanja široko odprtim očem ni videl ničesar več razen teme, v kateri so se kresali stražni ognji. Vseeno, onosran bledega pasa Meuse, je razločal trdo senco stražnikov. V luči zvezd so stale njih črne postave pokoncu; in v pravilnih presledkih ga je dosegal njih grgrajoči klic, preteča stražna parola, ki se je gubila v silnem šumenju reke. Vsa predvčerajšnja mora se mu je zopet vračala ob teh trdih, tujih zlogih, ki so se razlegali po lepi francoski noči z njenim zvezdnim nebom; in vračalo se je vse, kar je gledal pred dobro uro: visoka planota Illy-ska, še vedno pokrita s trupli, in zločesta slika Sedana, kjer se je bil ravnokar porušil svet. Ob tem vlažnem gozdnem robu je naslonil glavo na korenino; obup, ki ga je prejšni dan popadel na Delaherchevem divanu, ga je prijel iznova, in — kar je še podžigalo bolest njegova ranjenega ponosa in ga je mučilo v tem trenotku — je bilo vprašanje po jutrišnjem jutru, potreba, izmeriti padec in spoznati, kakšno opustošenje je napravil polom tega včerajšnjega sveta. Ali ni bila ta strašna vojska končana, ko je cesar izročil kralju Viljemu svoj meč? Pač, spominjal se je besed ki sta mu jih odgovorila dva bavarska vojaka, ko sta spremljala jetnike v Iges: "Mi vsi, kar nas je na Francoskem, gremo zdaj nad Pariz!"

V polsnu mu je nagloma vzrastla prikazen dogodkov: cesarstvo pometeno in pregnano od burje splošnega sovraštva, ljudovlada, proglašena ob izbruha domoljubne groznice, dočim je podila bajka o letu 1792 svoje sence mimo njega: vojaki splošnega vstanka, in prostovoljne armade, ki so čistile domovinska tla o tujcev. Vse se je mešalo v njegovi ubogi, bolni glavi: zahteve zmagovalčeve, krutost zavojevatelja, premaganih trdovratna odločnost, da žrtvujejo poslednjo kapljo krvi, jetništvo osemdesetih tisočev mož, ki so bili tu, najprej na polotoku, nato v trdnjavah Nemčije, cele tedne, mesece, morebiti leta. Vse je pokalo ter se rušilo v brezmejni nesreči za vedno.

Klicanje straž je polagoma postalo glasnejše, oglašalo se je njemu nasproti in se nato gubilo v daljavi. Zbudil se je bil ter se obračal na trdi zemlji, ko je strel iz puške pretrgal globoko tišino. Smrtno grgranje se je začulo v temni noči; voda je vzbrizgnila, slišala se je kratka borba človeškega trupla, ki se je potapljalo naravnost kakor sveča. Očividno je dobil kak nesrečnik kroglo v sredo prsi, ko je skušal preplavati Meuso in pobegniti.

Ko je drugo jutro vstajalo solnce, je bil Maurice že na nogah. Nebo je bilo ostalo jasno; naglo se je odpravil, da poišče Jeana in tovariše od svoje kompanije. Za hip ga je obšla misel, da bi zopet prehodil notranjost polotoka; nato je sklenil iti ob njegovem skrajnem robu do kraja. Ko je stal na bregu prekopa, je zapazil ostanke 106. polka, kakih tisoč mož, ki so taborili na pobočju, kjer je le redka vrsta topolov dajala nekoliko sence. Če bi se bil prejšnji večer obrnil na levo, namesto da je šel naravnost, bi bil takoj našel svoj polk.

Skoraj vsi linijski polki so se bili nakopičili ob tem nabrežnem pobočju, ki se vleče od Tour-a-Glaire do gradu Villette in ob nekem meščanskem posestvu, ležečem proti Donchery-u in obdanem s par starimi barakami. Vsi so barakovali pri mostu, v bližini edinega izhoda, sledeči tisti težnji po svobodi, ki veleva velikim čedam, da silijo proti vratom svojih staj.

Jean je veselo vzkliknil:

"Ah, tak si se vendar našel! Menil sem, že da ležiš v vodi!"

Bil je tu, z vsemi, kar jih je ostalo od njegove čete: Pache, Lapoulle, Loubet in Chouteau. Ti štirje so bili prenočili pod nekimi vrati v Sedanu in se našli tukaj združene po sili one velike metle. Sicer pa kompanija ni imela razen korporala nobenega poveljnika več, ker je smrt pokosila seržanta Sapina, poročnika Rochasa in stotnika Beaudouina. In dasi so bili zmagovalci razveljavili šarže ter ukazali, da jetniki dolgujejo pokorščino le nemškim častnikom, vendar se naša četvorica zato ni manj tesno oklenila Jeana, vedoč, da je previden in izkušen in da mu je dobro slediti v težavnih položajih.

In tako je vladala to jutro sloga in dobra volja vzlic neumnosti tega in upornosti onega med njimi.

(Dalje prih.)

(Nadaljevanje iz 2. strani

go, ker je blaga manj, in sicer približno še enkrat toliko. Z ozirom na kupovno moč je torej sedanja papirnata naša krona jednaka petdesetemu delu predvojne krone, torej ena krona je en krajcar.

To činjenico nam potrjuje vsakdanja izkušnja. V Ljubljani velja 1 liter mleka 6 kron jednako 6 krajcarjev nekdaj. Liter vina velja 28—32 kron jednako 28—32 krajcarjev nekdaj. Kilogram krompirja velja 2—3krone jednako 2—3 krajcarje nekdaj.

Takih primerov najdemo lahko še mnogo.

Res pa je, da to razmerje še ni na celi črti izenačeno. Stanovanja n. pr. so mnogo cenejša. Za stanovanje, ki velja danes 800 kron letno, se ni plačevalo nikdar samo 8 goldinarjev na leto. Temu so seveda vzrok stanovanjske naredbe.

Poglejmo sedaj razmerje pri plačah. Uslužbenec, ki ima mesečno 3000 kron, prejema pravzaprav 30 goldinarjev mesečne plače. Za 30 goldinarjev se je dalo nekdaj, ko je veljalo mleko liter 6 krajcarjev in krompir 2 krajcarja kilo, za silo že živeti. Pa kaj, za silo — čisto dobro je šlo. Ko je prišel pesnik Simon Jenko okrog leta 1865 v Kranj kot odvetniški uradnik, je imel mesečna plače samo 12 gl., ki se je pozneje povišala na celih 20 gl., in vendar je mogel pokaditi dnevno po 15 viržink! Za hrano je plačal 6 gl. na mesec po naše 600 kron, kar se v resnici tudi danes v Ljubljani plačuje.

Ali ne bi bilo torej praktično, če bi mi naše krone zamenjali v krajcarje, da se izognemo tem visokim številkam, na katere smo se privadili v zadnjem času?

Po naših mislih je za delavca in uradnika to vseeno. Ni pa vse eno za banke. Banke in denarni zavodi pravijo, da hočejo živeti dalje kot posamezen človek. V teku časa bo pa blaga vedno več na razpolago. Razmerje med razpoložitvijo količine blaga in obstoječo množino kron se bo torej izpremenilo na korist krone, da bo več vredna, ker bo na eno krono odpadla večja množina blaga. Kakor hitro se bo pa to zgodilo, bodo začele plače iti nazaj; češ: da je vse postalo cenejši. Za delavca bo vedno tako ostalo, da bo prejemal za svoje delo le toliko, kolikor potrebuje za življenje. Ali potrebuje potem več ali manj in še dobi toliko, da lahko pokrije tudi večje potrebe, to je pa odvisno od — organizacije!

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivajočim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

Ali se mislite povrniti domov?

Pridite, da vam mi uredimo vse potrebno za potovanje.
Mi zastopamo vse najboljše parobrodne črte in vam preskrbimo lahko vozni listek prav do vašega doma.
Postregli vam bomo z našo izurjenostjo da dobite vse potrebne listine. Naš New Yorški zastopnik vas bo spremil skozi colninski urad prav do ladje.

Glejte sledeče dneve odplovb in vozne cene.

Naravnost v Hamburg, 19. februarja	$125.00
Naravnost v Bremen, 19. februarja	$125.00
Naravnost v Trst, 15. februarja	$115.00
Naravnost v Hamburg, 22. marca	$125.00
Naravnost v Bremen, 12. marca	$125.00
Naravnost v Trst, 16. marca	$115.00
Naravnost v Trst, 16. februarja	$109.00
Naravnost v Trst, 26. februarja	$109.00
Naravnost v Trst, 28. februarja	$109.00
Naravnost v Trst, 10 marca	$109.00
Naravnost v Trst, 19. marca	$109.00
V Reko preko Trsta	$111.50
V Constanza preko Trsta	$138.00
V Zagreb preko Trsta	$110.00
V Budapest preko Trsta	$116.00
V Ljubljano preko Trsta	$110.00
V Oderberg preko Bremen	$129.80
V Prago preko Bremen	$128.50

Drafte in denarne nakaznice pošiljamo v vse dele sveta po najnižjih cenah. — Varnost jamčena.
Kakoršnekoli nadaljne informacije bi želeli se vam jih bo dalo radevolje, ako pridete osebno ali ako nam pišete.

THE LOWY INVESTMENT CO.

Največja parobrodna agencija in tuiezemska menjalnica na 11207 Buckeye Rd., Cleveland, Ohio.
Uradne ure: od 8:30 dop. do 8:30 zvečer. — Ob nedeljah in praznikih do opoldne.

LOKALNE NOVICE

— **Požar.** Zgodaj v pondeljek zjutraj je izbruhnil požar v tovarni John E. Mannen Co. 2241 St. Clair Co. V okolici so hiše zelo goste in bati se je bilo, da se ogenj razširi, kar bi bilo povzročilo mnogo bede med prebivalci. Plamene je bilo videti daleč naokoli in nočni stražnik Bartunek jih je videl prav od vzhodne 42. ceste. Zasledoval je nekega tatu, toda videvši velikanski ogenj je pozval leteči škadron in oddirjal na lice mesta ter poklical ognjegasno brambo. Prebivalci v okolici so mirno spali, ko so jih stražniki zbudili in jim pomagali priti na prosto, kajti ogenj se je oprijemal že tudi njih hiš. Predsednik družbe pravi, da znaša izguba okrog $10.000. V tovarni se je izdelovalo sušilne stroje za perilo in peči za gretje garažov.

— **V našem uradu** se nahaja pismo za Frank Pirnata.

—**Delovanje tatov.** Tatovi so vdrli v pondeljek zjutraj v Macek Drug Co., 3110 W. 71st St., in odpeljali varnostno blagajno ter jo razbili v bližini Lakewood Engineering Co. na Berea Rd. V blagajni se je nahajalo $132 v gotovini in deset delnic Import Drug Co., ki se cenijo na $1000.

Tatovi so skušali odpreti blagajno pri Geo. Caito, 595 Broadway toda zaloteni so bili predno so zgotovili svoj posel.

Martin Smith, 2236 West Bulevard, je naznanil, da so tatovi prišli v stanovanje in odnesli za $195 zlatnine.

Iz skladišča Louisa Schwartza, lekarnarja na debelo, 3909 Payne Ave. je bilo ukradenega dva sodčka alkohola, vrednega $600 in dva sodčka etra, vrednega $2,000.

—**Pred sodnikom Howellsom** je bilo v pondeljek zjutraj osem moških, ki so bili prijeti, ker se jih je našlo na ulici v upijanjenem stanju. Obljubil jim je, da jih vse izpusti brez kazni, če povedo, kje so se ga nacukali, toda so molčail kot krob. Dobil se je med njimi samo en Judež; njegovo ime je George Tiliski, 7716 Trenton ave.

—**V posodo vročega asfalta,** s katerim se tlakuje ceste, je padel pri svojem delu s strehe neke hiše na 14315 Nell ave. Ed. Francois, pri čemur se je smrtno nevarno opekel.

— **"Kaj bi lagal,"** je dejal John Herman, 1530 Ridgewood ave., ko so ga pripeljali pred sodnika Stevensa radi kršenja suše. "Prodajal sem ga." Sodnik mu je prisodil $1000, katere je Herman takoj plačal.

Louis Bauerlin, 10822 Jones ave., je dejal, da je imel visko samo za kuharico. "$100 in stroške", je dejal Stevens.

Geo. Christea, 5703 Cass ave., je dejal, da je bolan in da je imel visko za zdravje. Stevens ga je obsodil na $1000 globe.

"Imel sem ga samo za svoje prijatelje," je dejal Avg. Breiden, 2343 Euclid Ave. Kaznovan je bil na $100 globe in pokritje stroškov.

MASARYK O EVROPSKIH VPRAŠANJIH.

Praga. Predsednik Masaryk je sprejel delegacijo zagrebškega vseučilišča, ki je prišla v Prago, da se mu pokloni in mu izroči istočasno častno doktorsko diplomo zagrebškega vseučilišča. V svojem odgovoru je Masaryk opozarjal na sodelovanje obeh slovanskih narodov pred in med svetovno vojno. Med drugim je predsednik tudi izjavil, da kdor hoče rešiti srednjeevropska vprašanja, mora upoštevati evropsko politiko prošlih stoletij, zlasti politiko Nemčije, Avstrije, Rusije in Turčije, politiko, ki so tvorili del imenovanih držav in ki so se morali vsled tega skupno boriti za osvoboditev, ki so jo tudi dosegli.

Manica Komanova:

Spomini na birmo.

Tisti čas mi je bilo nekako sedem let in moja mati si je resno belila glavo, kje mi dobi pripravno botro.

"Veš, otrok moj, bogve kaj ne bom več hodila okrog botric in silila tudi v nobeno. Če tja do nedelje ne dobim pripravne, boš pa počakala na drugo leto!"

"Oh, mama, naj grem letos! Vprašajte še Porentovo Mano, ta mi bo rada zavezala!"

"Ne more, Mana bo vezala Janovi Lenki!"

'Kaj pa Tomažkova Polona?"

"Bo vezala Štrukljevi Micki."

Meni je šlo na jok . Torej še eno dolgo leto čakati na presrčno birmo . . . ! Bogve kaj še vse lahko pride dotlej. Morda že umrjem . . .

Drugi dan sva šli z materjo na njivo. Na potu naju sreča Kovačeva Franica, edina hči najbogatejšega vaščana.

"No ti punčika," mi reče prijazno ter me pogladi po kuštravih laseh, "ali si kaj pridna? Letos pojdeš k birmi, kaj?"

"Nima botre," odgovori mati mesto mene.

"Botre nimaš —", začudi se Franica. "Si pa že morda preveč izbirčna. Kaj pa, ali bi ne hotela mene?"

"Oh, rada, rada," sem vzklikila in proseče dvignila proti njej obe roki.

"Dobro, midve sva zmenjeni! Pa vi mati, ali ste zadovoljni?"

Moja mati je bila iznenadena. Ni vedela, ali govori Franica za šalo, ali misli resno.

"Franica, ali misliš zares?"

"I seveda! Čemu bi se norčevala. Saj sem že večkrat mislila na to, pa človek se nerad ponuja. Le čakajte, danes zvečer pridem k vam, da se do dobrega zmenimo!"

"Oj, Franica, verjemi mi, da bi bila jaz najpreje tebe prosila, toda nisem upala —, nisem mislila, da bi ti hotela," se je opravičevala mati.

"Bežite, bežite — ne bi hotela — zakaj pa ne! Saj smo sosedje in vedno navezani drug na drugega. Danes potrebujete vi mene, jutri pa jaz vas. Kakor sem rekla, zvečer pridem."

Kdo naj popiše moje veselje! In z mano je bila vesela tudi mati, ker sedaj je bila skrb za botro odpravljena.

In pa še tako bogata botra to , to!

Zvečer tistega dne je prišla Franica k nam. Z njo je prišla tudi šivilja, ki mi je pomerila novo obleko. Franica in moja mati sta se imeli mnogo pogovoriti, preden je bilo vse urejeno radi birme.

Prišel je zaželjeni dan.

Belo oblečena iz z vencem na glavi sem nestrpno čakala na botrco. Mati je hodila okrog mene in me neprestano učila, kako se naj vedem.

Zdajci je pridrdral voz in obstal pred hišo. Vztrepetala sem in planila iz hiše. Botrca, oblečena v črno svileno obleko, mi je smehljaje molila roki in me dvignila na voz.

"Franica, kako si ponižna!" je rekla mati, ogledovaje njen beli robec na glavi: "Niti peče si nisi nadela."

"Saj je ruta še lepša," je dejala Franica in velela vozniku pognati.

In voz je zadrdral po prašni cesti.

Oh, kaj sem tisti dan vse lepega videla! Pa ta moja dobra botrca! Le ziniti mi je bilo treba in vse mi je kupila. Sladkih piškotov natlačen robec, zlate uhane, mašno knjigo, rožni venec, denarnico, v katero mi je vsula polno svitlih kronic, jej, jej . . . !

"Ali bi rada še kaj?" me je vpraševala skrbno.

"Oj botrca, če bi še ene male orglice . . . !"

"Ah, saj res, na te sem pa čisto pozabila. Takoj jih dobiva!"

Stopili sva v neko prodajalno in dobra botrca mi je kupila najlepše orglice.

"No, kaj še Le govori, otrok, sedaj je čas!" je smehljaje pripomnila ter mi pomolila pod nos odprto, z bankovci napolnjeno denarnico. "Glej, saj imava še denar."

"Dovolj je, botrca, dovolj!"

"Če je dovolj, pa pojdiva domov!"

Odpeljali smo se zopet proti domu. Ko je bilo mesto za nami, sem takoj izvlekla iz žepa orglice in začela ubirati prečudne melodije. Blizu domače vasi sem spravila orglice v žep in se ozrla v botrco.

Zdrznila sem se . . Botrca je jokala. . .

To mi je bilo nekaj čisto nedoumnega. Moj bog, ona, ki ima toliko denarja, da lahko kupi sto in sto orglic, pa joka . .

Pripeljali smo se domov in botrca je stopila z menoj v hišo.

Mati je nama prihitela naproti. —

"Franica, kako naj se ti zahvalim. To je preveč!"

"Eh, mati, mala reč! Mi boste pa vrnili, čujte mati, ali mi boste vrnili?"

"Kako to misliš, Franica?"

Tedaj pa je moja botrca položila materi roki okrog vratu, zašepetala jej nekaj na uho in glasno zaihtela.

Moja mati je prekrižala roki visoko nad glavo ter vzkliknila presunljivo:

"Križani bog — Franica — ti uboga reva, ali je mogoče . . ."

Jaz sem se začudila ter stopila tik njiju. Toda zapazili sta me o pravem času in se odstranili v kamrico . . .

Nisem silila za njima. Izvlekla sem zopet orglice . . .

Nekaj tednov pozneje je prirobantil k nam Kovač, Franičin oče. Gledal je grdo in strašno klel.

"Pomisli, soseda," je kričal in se zaganjal proti moji materi, "ta sramota v našo hišo! Moja hči — vlačuga — s hlapcem — fuj — še danes jo vržem na cesto kakor psa!"

"Primož, nikar tako ne razgrajaj!" ga je mirila moja mati. "Boš še zbolel. Franica pa — i seveda ni prav naredila. Meni se je razodela na binkoštno nedeljo in tedaj sva se domenili, da ji vrnem botrinjo. Ubožica, saj že itak dovolj pretrpela, čemu jo sedaj še izganjati. Sicer si pa, ljubi sosed, vsega tudi nekoliko sam kriv! Hlapca si imel tako zalega pri hiši, priložnost pa napravi tatu. Mladi ljudje so lahkomiselni in prav nič ne vprašajo, kar bo jutri . Primož, saj si hlapca vedno hvalil, da je priden in razumen. No, morda bo pa še prav dober gospodar in —"

"Nikdar," je zagrmel Kovač in udaril ob mizo tako silno, da sem v smrtnem strahu zbežala k svojemu očetu, ki se je mudil zunaj na vrtu.

Čez dva dni je prinesla vaška babica k nam majčkenega in čudovito lepega otročička, odetega s snežno belim prtom. Moj oče in mati sta smuknila v pražnjo obleko ter odšla z detetom v cerkev . . .

Pozno zvečer, jaz sem bila že v postelji, vrnila sta se oče in mati, oba vesela in dobre volje.

"Ali si videla, stara," je rekel oče in odlagal suknjo, "da je bil Kovač nocoj že veliko bolj mehak? Jaz pravim, še gostijo bodo napravili!"

"Bodo jo, bodo," mu je pritrjevala mati. "Saj je najbolj prav tako! Hlapec je priden fant, jaz mu prav privoščim, Franici pa tudi, ki ga ima tako rada. No, naj urede kakor že hočejo, vrnila sva pa le!"

Pohištvo in druga domača oprava, katero ne rabite in vam je v napotjo, je vredna denarja. Mali oglas, za par centov v našem listu vas bo zadovoljil s tem, da boste hitro prodali.

POGLAVJE O INDUSTRIJI V JUGOSLAVIJI.

Nam se ne more očitati, da nisno že pred dvemi in tudi tremi leti opozarjali na važnost industrije v vsaki državi zlasti pa v državi, ki ima majhno industrijo, kakor Jugoslavija in še to samo v enem delu države. Industrija, ki je obstajala pri nas zlasti v Sloveniji, je sedaj razen lesne industrije, večinoma vezana na uvoz surovin, poleg tega pa še izdeluje v svojih obratih ali polfabrikate ali pa le posebno vrste blago, ki so ga pred vojno izvažali na Balkan, Kino, Argentino in še nekatere druge kraje. Odjemalec kos je bila tudi Italija.

Že med vojno smo opozarjali, da se mora industrija prenoviti in vzpostaviti razmeram primerno. Temboli pa je postalo to potebno, ker se je politična karta Evrope silno sprmenila in so zlasti v jugovzhodni Avstro-ogrski nastale nove države, ki morajo svojo industrijo adaptirati svojim gospodarskim potrebam. Do sedaj se v tem oziru ni mnogo storilo, kljub našim resnim opominom, zaraditega je pa tudi vsa naša in dustrija v velikih škripcih in posledice mora nositi delavstvo.

Spominjamo se še kako je hotel s. A. Kristan pričeti in je deloma že započel akcijo za industrijalizacijo države. Načrti so bili v glavnem že napravljeni in načelno odobreni. — Prišla pa je od vseh strani, zlasti s komunistične in klerikalne strani opozicija, tako da teh načrtov ni bilo mogoče izvesti. Za Slovenijo, Bosno, in Srbijo so bili problemi za železno, rudarsko, predilno in lesno industrijo, toda pozneje je klerikalnoradikalna vlada to misel deloma popolnoma opustila, za Bosno in Srbijo pa je dala koncesijo tujemu kapitalu. Velika krivda, da imamo pri nas industrijsko krizo tiči v tem, da se ni akcija izvedla in da celo v industrijskih krogih ni našla pravega odmeva.

Naročajte dnevnik
ENAKOPRAVNOST

AMERIKA JE SUHA

in pravijo, da je žganje izginilo za vedno. Toda ni vam treba skrbeti glede tega. UNION MAIL ORDER CO. 476 National Ave., Milwaukee, Wis. prodaja ekstrakt, iz katerega naredite lahko 8 galonov zelo dobre in okusne pijače.

Popijete jo lahko nekoliko zjutraj, ko vstanete, po delu, pri jedi, na izletih, na zabavah in svatbah in ta pijača se vam bo zdela tako dobra, da ko jo enkrat pokusite, jo hočete še več.

Jamčimo vsakemu, da bo zadovoljen. En zavoj tega ekstrakta, iz katerega naredite lahko 8 galonov pijače, velja samo 1.98. Ta ekstrakt pa dobite tako poceni samo pri tej družbi. Ako jim pošljete $1.98, vam bodo poslali ekstrakt po obratni pošti, zakar plačajo stroške sami. Toda ako hočete plačati, kadar vam je ekstrakt izročen, vam je treba samo izrezati ta oglas in ga poslati skupno z vašim imenom in naslovom družbi, in poslali vam bodo ekstrakt za katerega vam je treba plačati šele, ko vam pismonoša izroči pošiljatev, $1.98 in 20 centov za poštne stroške. UNION MAIL ORDER CO. Dept. 210 478 National Ave. Milwaukee, Wisc

ANCHOR LINE
PARNIK CALABRIA
odplove proti
DUBROVNIKU in TRSTU
2. marca
Cena za tretji razred:
DUBROVNIK $125.00
TRST $115.00
Dodatno $5.00 vojnega davka.
V vašem mestu je zastopnik ANCHOR črte.
Pojdite k njemu.

NAZNANILO!

V torek zvečer točno ob Pol osmi uri se vrši seja
WATERLOO KLUBA
v Jos. Kunčičevi dvorani na Waterloo Rd. Vse zastopnike in zastopnice društev se tem potom opozarja da se seje gotovo vdeleže. Na dnevnem redu je volitev odbora za Waterloo klub in še več drugih važnih točk, tičoče se delovanja za Slovenski Delavski Dom.
Da ste gotovo vsi navzoči!
L. BOSTJANCICH,
korespon. tajnik.

ZARADI ODHODA v staro domovino se proda hiša z 8 sobami; elektrika, lepa klet in vse moderne naprave. Proda se prav poceni. Kdor bo kupil bo gotovo zadovoljen. Torej se zglasite pri Jos. Vodnar, 9901 Prince Ave. ali pa pri John Renko, 6314 Glass Ave. (40

ZAHVALA!
Vsem tistim, ki so darovali za pevsko izobraževalno društvo "Toplice" izrekava najtoplejšo zahvalo. Nabrana svota znaša $80.15. Nabiralca. (38

ZARADI VAŽNEGA vzroka se proda gostilna na jako dobrem prostoru za restavracijo, nasproti velike tovarne, katera še vedno obratuje. Poizve se na 16119 Waterloo Rd., Collinwood.

POHIŠTVO SE PRODA ZA polovično ceno. Vprašajte pri JOHN CERESKA, 6223 Glass Ave. (40

Najmodernejši pogrebni zavod v Clevelandu
Frank Zakrajšek
POGREBNIK IN EMBALMER
1105 Norwood Rd.
Tel. Princeton 1785—W.
TEL. Rosedale: 4983
Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

Slovencem države MICHIGAN
naznanjamo, da jih v kratkem obišče naš glavni potovalni zastopnik
g. John Pungerčan
kateri je pooblaščen pobirati naročnino zaostalih in pridobivati listu novih naročnikov. Rojakom ga toplo priporočamo in želimo da se vsak zaveden delavec naroči na delavski list
"ENAKOPRAVNOST",
kateri se bori in se bo še nadalje boril za koristi in pravice zavednega delavstva.
Upravništvo.

ZA ZABAVO IN POUK
— čitajte —
"V močvirju velemesta"
Roman iz življenja priseljenke v Ameriki
CENA 50¢.
Naročite pri
Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba
6418 ST. CLAIR AVE.

MALI OGLASI

NOVOPOROČENCA želita dobiti stanovanje obstoječe iz 3. ali 4 sob s kopališčem in elektriko med St. Clair Ave. in Superior Ave. od 61. do 71. ceste. Kdor ima kaj primernega naj sporoči v uradu "Enakopravnosti."

IMAM ZA ODDATI 2 sobi, eno v spodnjem in eno v zgornjem nadstropju. Spodnja soba je lahko vporabljiva za pečlarje. Kdor želi imeti sobo, naj se zglasi na naslov: 1363 East 52nd St.

LEPA PRILIKA ZA SLOVENCA.
Proda se dobro idoča restavracija in trgovina z mehkimi pijačami. Vzrok prodaje: ker je lastnik preveč zaposljen z drugo obrtjo. Več se poizve v uradu tega lista. (40

NAZNANILO!
Članom pevskega zbora "Jadran" naznanjam, da se bodo od sedaj naprej vršile pevske vaje ob petkih in nič več ob sobotah zvečer kot dosedaj.
Vaje se bodo pričele točno ob 7:30 v Jos. Kunčičevi dvorani.
Pevci vpoštevajte to naznanilo!
L. Boštjančič, tajnik 39)

PRODAJAMO
HIŠE - LOTE in FARME
ISTOTAKO ZAMENJAMO FARME ZA POSESTVA V MESTU.
Za pošteno postrežbo se vedno obrnite na
D. STAKICH & J. KRALL
15813 WATERLOO RD.

OGENJ.
je nevarna stvar, in komur pogori hiša in vse imetje, je velik siromak. Previdno in pametno naredijo oni, ki se zavarujejo proti ognju. Vsi slovenski hišni gospodarji bi morali biti zavarovani proti ognju, ker nihče ne ve, kdaj ga doleti nesreča in je postavljen na cesto.
Cene na privatnih hišah so tako nizke, da navadni delavec lahko zasluži v enem dnevu toliko, da plača za $1000.00 zavarovalnine, in sicer za dobo 3 let. Ako nimate časa po dnevu, pridite zvečer, da se pogovorimo.
JOSEPH ZAJEC.
15605 Waterloo Rd. Telefon v pisarni Wood 228 R. na domu Wood 648K

AMERIŠKI SLOVENCI
se sicer ne moremo postavljati z velikanskimi kulturnimi deli, toda imamo dve knjigi, izdani v zadnjem času, ki sta jako važni v našem življenju, in sicer:
ANGLEŠKO - SLOVENSKI SLOVAR
sestavil dr. F. J. Kern.
Cena $5.00
in pa
POEZIJE IVANA ZORMANA,
Cena $1.25.
Te dve knjigi bi morali biti v vsaki slovenski hiši v Ameriki. Tudi naš urad jih ima še nekaj na razpolago. Vsa naročila naslovite: Ameriško - Jugoslovanska Tiskovna Družba, 6418 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Poleg vašega imena je zaznamovano, do kdaj imate plačan list. Kadar poteče naročnina obnovite jo takoj, da vam ne ustavimo lista.

KAMDEN KOFFEE
KAMDEN KAVA
je najboljša kava, najboljše kvalitete: Prodaja se v kartonskih zavojih po en funt, po vseh najboljših grocerijah.
THE KAMDEN CO.
PEČEMO IN POKAMO V CLEVELANDU, O.

DR. L. A. STARCE
OPHTHALMOLOGIST
Edini slovenski ophthalmologist v Clevelandu.
Slabe oči povzročajo, glavobol, nervoznost in razne druge bolezni.
6127 ST. CLAIR AVE. Cleveland, O.
Uradne ure 10-12; 2-4; 7-8.
Ob nedeljah in sredah 10-12.

Nuga-Tone
RAZVIJE MOČNE IN STALNE ŽIVCE. BOGATO. RUDEČO KRI. ŽIVAHNE MOŠKE IN ŽENSKE
Vsak organ in vsaka funkcija telesa, se zanaša na močno živčno moč za zdravo življenje in delo. Nuga-Tone je bogat fosforus za živce in železo v krvi. Sestoja iz osem vrst dilnih zdravilnih medecinov, naših priporočanih od znamenitih zdravnikov.
Želodčne nadloge, neprebava, slaba prebava, zabasanost, bolan glavobol, jetrne nadloge, plin v želodcu, dihanje, bel jezik, davljivi želč, ganje zavžite jedi, pekoč občutek, rabo čudežnega zdravila Nuga-Tone lezen v želodcu, in druge zgrabljive bolečine so hitro odpravljene z vdrobovju, kislina v želodcu, smrdljiv Da vam dober tek, povečalo bo vatežo in spali boste dobro in se počutili kot nova oseba. Nuga-Tone krepi, goji in ojačuje vse najglavnejše organe. Gradi močne, utrjene in krenjaške moške in zdrave in krasne še ženske. Na tisoče ljudi jemlje hvali Nuga-Tone. Izrežite to naznilo in ga vzemito v lekarno, dobite eno steklenico Nuga-Tone in ako ste popolnoma zadovolini vrnite stalo in vrnjen vam bo denar. Ne morete dobiti zdravila pri vaše lekarnarju, nam pošljite $1.00 in bili boste zdravilo za cel mesec naprej plačano poštnino.
Druggist: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 529 So. Dearborn St. Chicago, Ill. Guaranteed. Reg. price $1.00.

LIBERTY BONDI IN VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE.
Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljivi prekupčevalec, soba 216 Lennoxbldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal devete cesta in Eucli dave., nad Singer Sewing Machine Co. Odprto do 6. ure zvečer.

Oglašujte v "Enakopravnosti"

Tel. Central 2373 R.
Gramofonske Plošče

zahtevajte novi cenik
Velika zaloga ur in zlatnine.
Wm. Sitter
5805 ST. CLAIR AVENUE
Cleveland, O.
Ustavite se pri tej uri in ste na pravem prostoru